

Sjøfartsdirektoratet
post@sdir.no

Vår dato: 03.10.2023
Vår referanse: OMB

Høring - forslag til innretning av nullutslipp i verdensarvfjordene fra 2026 - hørings svar NHO Reiseliv

NHO Reiseliv viser til Sjøfartsdirektoratets høring av forslag til innretning av nullutslipp i verdensarvfjordene fra 2026, med forslag om endring av forskrift om miljømessig sikkerhet for skip og flyttbare innretninger på høring. Vi takker for muligheten til å komme med innspill.

NHO Reiseliv er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge med over 3 700 medlemsbedrifter innen overnatting, servering, camping, opplevelser, destinasjonsselskap, idrett, kultur og opplevelser. Vi har mange medlemmer som baserer hele eller deler av inntjeningen sin på cruisetrafikk langs norskekysten, og flere medlemmer som også opererer i det aktuelle området for denne høringen.

NHO Reiselivs hovedmomenter til forslaget er

- NHO Reiseliv støtter forslaget om å innføre nullutslippskrav i verdensarvsfjordene, men er bekymret for konsekvensene for det landbaserte reiselivet som har en stor del av sitt grunnlag for drift fra cruisebesøk.
- NHO Reiseliv understreker at tiltakene som innføres må effektive slik at de har en faktisk utslippseffekt. NHO Reiseliv har tidligere spilt inn at myndighetene bør finne løsninger for å innføre det samme regelverket for alle norske farvann.
- NHO Reiseliv støtter at det åpnes for overgangsordninger med biogass frem til 2035, men mener at også andre biodrivstoff, som for eksempel biodiesel, bør inkluderes i denne ordningen i en begrenset tidsperiode. Dette vil også være i tråd med arbeidet som nå pågår med EUs klimapakke «Fit for 55» og Fuel EU Maritime-regelverket.
- Kravene vil kunne skape et marked for mer sjøbasert og utslippsfri transport inn i verdensarvområdet. NHO Reiseliv mener det frem til og i en periode etter 2026 bør jobbes for å få på plass støtteordninger (via ENOVA eller andre) som kan hjelpe bedrifter å raskt gjøre denne omstillingen.

Bakgrunn

NHO Reiseliv er tilhenger av en aktiv cruisepolitikk og strenge og like miljøkrav i norske farvann. Cruisenæringen må reguleres på en måte som er i balanse med både lokalsamfunnets og klimaets tåleevne og hensynet til lokale innbyggere må veie tungt. Tak på antall båter og passasjerer samt jevnlig planlegging og kartlegging av et områdes tåleevne er gode grep alle kommuner med cruisebesøk bør gjøre. Cruisebesøk skal ikke oppleves plagsomt og skape unødig trengsel.

NHO Reiseliv viser ellers til vårt høringsbrev 18.09.2018 “Hørings svar NHO Reiseliv - forskrift om endring av forskrift om miljømessig sikkerhet for skip og flyttbare innretninger.”

Her skriver vi følgende:

NHO Reiseliv stiller seg positive til økte miljø- og utslippskrav til cruise- og fergetrafikken i norske fjorder, men mener samtidig at det er nødvendig at det kommer på plass et regelverk som gjelder alle norske fjordområder. Dette innebærer at der hvor Sjøfartsdirektoratet i høringsnotatet kommer med presiseringer og oppdateringer av generelt lovverk for norsk farvann, støtter NHO Reiseliv dette. Samtidig mener NHO Reiseliv at Sjøfartsdirektoratet bør ta sikte på å komme med et forslag til miljø- og utslippskrav som skal gjelde hele Norge. Dersom Sjøfartsdirektoratet allikevel velger å først innføre krav i verdensarvfjordene er det viktig at det kommer et oppdatert regelverk for de resterende områdene raskt, ellers mister rederiene incitamentet med å foreta de nødvendige investeringer og kan omgå reguleringen ved å besøke nabofjordene

Det er uheldig om disse reguleringene fører til økt trengsel på land og vei i nærliggende områder av verdensarvområdet. Derfor bør norske myndigheter først og fremst etterstrebe en helhetlig politikk når det gjelder utslippskrav i norsk farvann.

Verdensarvområdet er allikevel unikt i global sammenheng og det er naturlig at norske myndigheter ønsker å sette strenge krav og premisser knyttet til miljø og utslipp for å besøke disse områdene. Samtidig er det liten tvil om at forslaget vil ha en dramatisk effekt på aktiviteten i verdensarvområdet som kommer fra cruise. Menon beskriver følgende i sin samfunnsøkonomiske analyse av nullutslippskrav for turistskip og ferger i verdensarvfjordene fra 2022:

Krav til kraftige reduksjoner i utslipp fra skipstrafikk, også gjennom bruk av biogass og flytende biodrivstoff, vil med stor sannsynlighet medføre store fall i omsetning, verdiskaping og sysselsetting i reiselivsnæringen knyttet til Geiranger og Flåm. Vi anslår reduksjoner samlet på omtrent 78-101 mill. kroner i verdiskaping og 131-171 arbeidsplasser i 2026, avhengig av tiltaksalternativ. Vi vurderer at dette i hovedsak er fordelingseffekter, og at fallet i aktivitet vil kompenseres for ved økt aktivitet ved andre destinasjoner på Vestlandet. Siden reiselivstilbudet ikke er like godt utviklet ved andre destinasjoner som i Geiranger og Flåm, vil forbruket blant cruiseturistene være noe lavere her enn i Flåm og Geiranger i nullalternativet. Det er også trolig at enkelte cruisesesilaser i Norge ikke vil realiseres. Dette trekker i retning av at deler av anslåtte lokaløkonomiske virkninger i Flåm og Geiranger er netto-effekter for Norge, som betyr et netto samfunnsøkonomisk tap.

Et tap av denne størrelsesorden vil ha dramatiske konsekvenser for lokalsamfunnene som er berørt, og vil naturlig nok bety et tap av arbeidsplasser på disse stedene. Sjøfartsdirektoratet omtaler også Menons påpekning av at redusert cruiseturisme bidrar "til å redusere tilbud av tjenester og dermed også redusere bolyst i lokalsamfunnene i og ved verdensarvfjordene". En rekke aktører, deriblant Cruise Norway, fremhever dette også i sine høringsinnspill i denne saken. Samtidig nevnes det også at "nullutslippskravene trekker i retning av forbedret omdømme for verdensarvfjordene som bærekraftige reiselivsdestinasjoner". NHO Reiseliv har tro på norsk reiselivs omstillingsevne, men en omdømmeeffekt er vanskelig å anslå effekten av, vil kreve omlegging av drift og at bedrifter retter seg mot nye markeder, noe som tar lang tid å få til.

NHO Reiseliv mener derfor at det er grunn til å revurdere hvor strengt nullutslippsdefinisjonen skal settes, og at flere typer biodrivstoff bør inkluderes slik at overgangen blir lettere for de berørte samfunnene og bedriftene (se "Kommentar til § 12b. fjerde ledd – biogass" under).

Strengere utslippskrav i verdensarvområdet og langs norskekysten generelt vil skape et marked for mer sjøbasert og utslippsfri transport, særlig inn i verdensarvområdet. NHO Reiseliv mener det frem til og i en periode etter 2026 bør jobbes for å få på plass støtteordninger (via ENOVA eller andre) som kan hjelpe bedrifter å raskt gjøre denne omstillingen. Det er mange bedrifter som i dag livnærer seg av transport av gjester som kommer til verdensarvområdet med cruisebåter, samt andre bedrifter som også kjører cruisegjester inn i selve området fra større havner. NHO Reiseliv mener derfor at myndighetene bør undersøke muligheten for støttetiltak (for eksempel via ENOVA) som vil hjelpe disse å raskt omstille til nullutslippsløsninger, for eksempel elektriske båtmotorer. NHO Reiseliv kan sammen med Næringslivets Hovedorganisasjon være behjelpelig med å spre informasjon om både nåværende og fremtidige ordninger, samt legge til rette for diskusjon om innretningen av disse i dialog med våre medlemmer og myndighetene.

NHO Reiseliv støtter ellers de krav til bruk av landstrøm i verdensarvfjordene der slike anlegg er tilgjengelige for skipene som Sjøfartdirektoratet legger opp til.

Kommentar til § 12b. fjerde ledd – biogass

Sjøfartdirektoratet skriver:

Vi foreslår at frem til 31. desember 2035 kan passasjerskip med bruttotonnasje 10 000 eller mer benytte biogass som energikilde som alternativ til kravet i første ledd. Vi foreslår også at biogassen må være laget av råstoff som angitt i forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter ("produktforskriften") kapittel 3 vedlegg V, del A. Videre foreslår vi at biogassen skal oppfylle gjeldene bærekraftkriteriene, krav til klimagassreduksjoner og dokumentasjonskrav som angitt i direktiv (2018/2001/EU) (revidert fornybardirektiv, RED II.)

NHO Reiseliv viser her til brevet fra Hurtigruten "Forslag til krav om nullutslipp i verdensarvfjordene – Hurtigrutens innspill til endring" sendt Klima- og miljødepartementet 21.02.2023 og de momenter som kommer frem der. Oppsummert mener Hurtigruten at "nullutslippskravet må justeres slik at bærekraftig biodiesel aksepteres som nullutslippsløsning, slik foreslått for biogass. Det må være det reelle utslippet som er avgjørende for om seilinger tillates, ikke hvorvidt drivstoffet er flytende eller i gassform" og at denne justeringen "vil oppfylle intensjonen om nullutslipp, samtidig som negative lokale konsekvenser for økonomi og arbeidsplasser reduseres." NHO Reiseliv stiller seg bak dette synspunktet og mener også disse nullutslippsdrivstoffene bør inkluderes i overgangsordningen i en begrenset tidsperiode.

NHO Reiseliv støtter Sjøfartdirektoratets forslag som gjelder hydrogen og anerkjennelsen av dette som et nullutslippsdrivstoff som beskrevet i høringsnotatet.

Med vennlig hilsen

NHO Reiseliv

Kristin Krohn Devold
Adm.dir. NHO Reiseliv

Ole Michael Bjørndal
Fagdirektør næringspolitikk